

Høringsvar vedr. London Mining/ Isua projektet på baggrund af VVM rapport og tilhørende bilag fra Orbicon A/S, august 2012

1. Generelle bemærkninger

Denne høring er den første af sin art vedrørende et muligt storskalaprojekt i Grønland. ICC Grønland og WWF har valgt at levere et fælles høringssvar for på den måde at dække så meget som muligt af det omfattende materiale. Selv ved fælles indsats har vi dog ikke kunnet gennemarbejde hele høringmaterialet. Der er tale om to separate høringer, en høring vedrørende Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM) og en høring vedrørende Vurdering af Social Bæredygtighed (VSB), ICC Grønland og WWF DK mener derfor, at høringen burde være forlænget med minimum 3 uger. Under høringsperioden har der været afholdt fire borgermøder, hvor der er blevet stillet en række relevante spørgsmål, og der har været en del ventetid på en del af spørgsmålene hvilket kunne afklare en del af de eventuelle misforståelser der kan være opstået i processen.

Sideløbende med denne høring har der været andre relevante høringer; to Strategiske Miljø Vurderinger (SMV) vedrørende offshore olielicensområder, ændring af råstofloven, og lovforslaget om bygge og anlægsprojekter ved storskalaprojekter. De to sidstnævnte er direkte forudsætninger for London Minings jernmineprojekt, og der kan således argumenteres for om denne høring burde ligge efter en evt. vedtagelse af de to lovforslag.

2. Alternative energikilder – vandkraft versus fossilt brændstof

Grønlands Selvstyre har igennem mere end et årti investeret målrettet i udviklingen af grøn energi, herunder særligt vandkraft. Og Naalakkersuisut slår i koalitionsaftalen fra 2009 fast, at "et Grønland, der primært henter sit energiforbrug fra grøn energi, er den bærende vision".

De langsigtede investeringer i vandkraft er et gode for både økonomien og miljøet. Vandkraft fortrænger fossile brændsler, begrænser udledningen af CO₂ og skadelige partikler til luften, og efter nogle års drift har investeringerne tjent sig ind.

Investeringerne i vedvarende energi er blevet fremhævet i de internationale forhandlinger under Klimakonventionen. Således slog Naalakkersuisut tilbage i 2009 fast, at man i post-Kyoto perioden vil reducere udledningen af CO₂ i det civile samfund med 5 pct, at man fortsat vil investere i vedvarende energi og at man vil udvikle råstofaktiviteter og særlig emissionsbidragende virksomhed i overensstemmelse med internationale standarder og principper for bæredygtig udvikling, herunder

Best Available Techniques (BAT) og Best Environmental Practices (BEP) (jf. Formanden for Naalakkersuisut's brev til daværende Klima- og Energiminister Lykke Friis, 24. november 2009, vedlagt Grønlands forpligtigelser vedr. reduktion af drivhusgasudledningen i perioden 2013-2020).

Set i dette lys finder ICC og WWF det visionsløst, at man nu har et energikrævende jernmalmprojekt på tegnebrættet, hvor vandkraft ikke er en integreret del af projektet.

- *Vedvarende energi bør være en del af løsningen. Etablering af vandkraft vil være i det grønlandske samfunds interesse, bl.a. fordi det vil begrænse fodaftrykket af projektet.*

Annex 9 til VVM rapporten "Forstudie af mulighederne for at udvikle vandkraft" er ifølge SNC-Lavalin, som har udfærdiget rapporten, en foreløbig undersøgelse og resultaterne præsenteret er nået som følge af et skrivebordsarbejde, der yderligere er baseret på ufuldstændige data og information fra tidligere undersøgelser. Af introduktionen fremgår det, at undersøgelsen delvist er baseret på en begrænset samling hydrologiske feltobservations- og topografiske informationer tilgængelige fra foregående undersøgelser, samt støttet af hypoteser baseret på SNC-Lavalins erfaringer fra tilsvarende projekter under lignende forhold. Det pointeres endvidere, at resultaterne af undersøgelsen kun kan valideres ved yderligere efterforskning og en mere detaljeret hydrologisk vurdering og feltarbejde.

- *Vi mener, at vigtigheden af vandkraft versus fossilt brændstof imidlertid er for stor og konsekvenserne for mange til, at beslutningen kan træffes på et ufuldstændigt materiale.*
- *Der bør gennemføres et udførligt og fuldstændigt studie af mulighederne for at integrere vandkraft i London Mining Isua projektet. Såfremt det vurderes, at potentialet for at benytte vandkraft er til stede, bør det være et krav, at denne løsning vælges.*

Potentialet af to vandkraftplaner til at opfylde energibehovet for minedriften i Isua projektet vurderes i rapporten. Det konkluderes, at en vandkraftløsning baseret på Imarsuaq Planen er den foretrukne løsning i forhold til at opnå Isua projektets ønskede installationskapacitet på 120 MW, men at vandkraft ikke er et reelt alternativ. Ikke mindst fordi anlægsperioden vil være for lang set i forhold til mineprojektets planlagte levetid.

Af tabel 4.9 s. 93 i VVM rapporten af august 2012 fremgår nøgletallene for de forskellige energiforsyningsløsninger. Ved brug af fossilt brændstof i Isua projektet vil Grønlands årlige udledning af CO₂ fra fossilt brændstof øges med 47 pct., mens et projekt baseret på vandkraft fra Imarssuaq vil betyde en begrænset stigning i udledningen af CO₂ på bare 2 pct. Ser man på den estimerede investering til anlæg og drift i 15 år beløber denne sig til ca. 4,7 mia USD for en løsning baseret på fossilt brændstof. Investeringen i Imarssuaq vandkraftplanen estimeres til ca. 1,3 mia USD. Det er en difference på ca. 3,4 mia USD til fordel for vandkraft alternativet. Denne difference vil yderligere vokse såfremt projektets levetid udvides til 20 eller 30 år.

- *Udover at reducere CO₂ udledningen og udledningen af forurenende partikler til luften, vil et vandkraftværk kunne virke i årtier og dermed være af stor værdi for det grønlandske samfund, også efter minens ophør.*

I den offentlige debat er det blevet fremført, at området vandkraftpotentialer er reserverede til Alcoa's aluminiumsprojekt ved Maniitsoq. Denne situation er ikke til gavn for det grønlandske

samfund og Naalakkersuisut bør søge en afklaring heraf. Naalakkersuisut bør endvidere udarbejde visioner for fremtidens industrielle udvikling i Grønland.

- *Naalakkersuisut bør udarbejde en overordnet strategi for udvikling af storskalaindustri baseret på vedvarende energi. Man bør overfor internationale virksomheder og investorer lægge vægt på, at grøn energi er en del af løsningen.*

3. Rensdyr

Rensdyrene vil utvivlsomt blive mere eller mindre forstyrret af Isua projektets forskellige faser, og sådanne forstyrrelser kan ikke undgås.

Det bifaldes, at det i VVM rapporten s. 154 foreslås, at en miljømedarbejder deltager i planlægningen af konstruktionsarbejdet for at sikre, at forstyrrelsen af rensdyr minimeres og samtidigt, at anlægsarbejder helt undgås i specifikke områder i kælvningstiden (15/5 – 30/6).

- *Det bør imidlertid være et krav, at sådan et hensyn tages, ligesom det bør være et krav at ansætte en miljømedarbejder som foreslået, suppleret med en repræsentant for fangerne der udpeges i samarbejde med KNAPK.*

Det anbefales ligeledes i rapporten, at et 3-4-årigt overvågningsprogram etableres med det primære formål at undersøge om de i området anlagte rensdyr-ramper virker efter hensigten og således sikrer, at dyrene kan bevæge sig frit mellem vinter-, kælvnings- og sommerområderne. Det er af stor betydning at ramperne virker efter hensigten, da rensdyrene ellers bliver helt afskåret fra at bevæge sig frit mellem områder nord og syd for undersøgelsesområdet. Det foreslåede overvågningsprogram ville yderligere indsamle information og sikre ny viden om grønlandske rensdyrs adfærd, som senere kunne benyttes i forbindelse med andre anlægsprojekter.

- *Det bør derfor være et krav til Isua projektet, at et sådant overvågningsprogram etableres, både af hensyn til rensdyrene i området, men også som grundlag for videns- og kapacitetsopbygning i Grønland.*
- *Rensdyrjagten i undersøgelsesområdet vil blive tvunget ud i andre områder. Overvågningsprogrammet bør ligeledes undersøge hvorledes jagttrykket på rensdyrene ændres og hvordan populationen af rensdyr reagerer på sådan en ændring. Såfremt jagttrykket øges i mindre og mere koncentrerede områder bør det sikres, at rensdyrene kan stå imod et sådant pres. Evt. med forvaltningstiltag til følge.*

I forbindelse med forstyrrelser af rensdyrbestanden, vil vi nævne at ICC Grønland ved høringen angående udvidelse af London Mining's efterforskningsstilladelse i marts 2012, har krævet en ændring af ruteføringen. I afsnit 4.11.10 nævnes ganske kort at en ændret ruteføring bl.a. vil øge vejlængden, indebære mere omfattende konstruktionsarbejder og have større negative visuelle effekter, disse ting nævnes uden uddybende forklaring.

4. Hvalkollision og støj fra skibstrafik

Påsejling af pukkelhvaler i Godthåbsfjorden kan medføre skader på dyret eller i værste tilfælde døden. Det angives i Annex 3, Havpattedyr og fugle, at skibe fra Isua projektet vil sejle med lav hastighed, hvorved risikoen for kollision af hvaler formindskes betydeligt. Risikoen for kollision med hvaler er imidlertid til stede uanset om man sejler i Godthåbsfjorden eller andre steder.

- *Det bør være et krav til projektets skibe, at de sejler med en max hastighed på 10-11 knob i Godthåbsfjorden for således at mindske risikoen for påsejling af hvaler.*

Godthåbsfjorden er et vigtigt fourageringsområde for pukkelhvaler som ankommer hvert år til fjorden. Støj fra skibstrafik kan forårsage midlertidige fortrængninger af pukkelhvaler fra disse vigtige levesteder.

- *Vi henholder os kommentarerne fra DCE/GNIR til EIA for Isua projektet af 13. august 2012, hvor der foreslås etablering af et monitoringsprogram til fastlæggelse af projektets mulige effekter på hvaler i Godthåbsfjorden.*

5. Sejladssikkerhed

Bilaget Undersøgelse af Sejladssikkerhed (efter Krav og Retningslinjer fra Søfartsstyrelsen pr. 10. januar 2011) til VVM rapporten har til formål at præsentere en undersøgelse af sejladssikkerheden i forbindelse med Isua projektet. Sådanne undersøgelser har siden 2011 været et krav fastsat gennem en aftale mellem Råstofdirektoratet og Søfartsstyrelsen. Rapporten udlagt til offentligheden via Naalakkersuisut's høringsportal på hjemmesiden er imidlertid fyldt med sproglige fejl og man kan spørge sig selv om der er læst korrektur på rapporten eller om en ufærdig udgave ved en fejl er blevet lagt ud på hjemmesiden. Rapporten danner imidlertid grundlag for vores hørings svar vedrørende Sejladssikkerhed i afsnittet herunder.

Havnen i Taseraarsuk vil sandsynligvis anløbes af flere forskellige størrelsesklasser af skibe. Grundet for høj belægningsprocent på en enkelt kaj er der i Isua Projektet truffet beslutning om at opføre en sekundær kaj til at håndtere import af fragt. I rapportens Tabel 7-5, s. 36, vises tonnage og dimensioner for de typer af massegodsskibe der forventes at servicere Isua Projektet. De mindste skibe er 65,000 dødvægttonnage (DWT), med en længde på 245 m, bredde på 35 m, og dybde på 12 m, mens de største er på 250,000 DWT, 330 m i længden, 57 m i bredden, og 18 m i dybde. Det forventede antal anløb per måned vil være mellem 9 og 11 skibe.

Skibe der skal tjene i polare farvande anbefales at følge International Maritime Organization (IMO) Vejledning for sejladssikkerhed i polare farvande (2009). De grønlandske farvande defineres som polare. I rapporten kan læses, at massegodsskibene til Isua projektet ikke vil være is-klassificerede. Begrundelsen er, at de for det meste vil besejle polare farvande der ikke er isdækkede. Alle andre fartøjer, inklusiv brændstofskebe og slæbebåde, vil dog være af en *passende* is-klasse. Samtidigt anbefaler IMO's vejledninger, at alle skibe i isdækkede polare farvande har mindst én is-navigatør.

- *IMO's vejledninger er anbefalinger og ikke krav (som der står i VVM rapporten). ICC Grønland og WWF mener det bør være et krav til Isua projektet at disse anbefalinger følges. Dette er også i overensstemmelse med intentionerne om at anvende BAT.*

- *Vil LM uddybe begrundelsen for, at massegodsskibene ikke er is-klassificerede, trods at dele af Godthåbsfjorden hvert år belægges af fast is i en tykkelse af op til 60 cm og at isbjerge kælves fra nærliggende gletsjere? Mener LM, at det er forsvarligt at lade massegodsskibe der ikke er is-klassificerede servicere Isua projektet?*

Skibene forventes at leve op til IMO vejledningernes delelementer der bl.a. omhandler navigationsudstyr, besætning og miljømæssig beskyttelse og beredskab.

Der findes ikke søkort over de inderste dele af Godthåbsfjorden. Indtil planlagte hydrografiske undersøgelser af Godthåbsfjorden fra Nuuk til Taseraarsuk er afsluttede (ventes udført af Farvandsvæsenet og Kort- og Matrikelstyrelsen), vil navigation til og fra Nuuk bero på tilgængelige kort og traditionelle maritime navigationsteknikker. Det eneste tilgængelige kort, anvendt i rapporten om sejladsikkerhed, er søkort 38541 fra USGS National Agency and Mapping Agency, dækkende indsejlingen til Godthåbsfjorden.

Det er desværre ikke sjældent, at skibe grundstøder i grønlandske kystnære områder. Senest grundstødte passagerskibet Sarfaq Ittuk lige uden for havnen i Qaqortoq (d. 10/10). Godthåbsfjorden er aldrig før blevet besejlet af så store skibe som forventes at betjene Isua projektet og skibe af denne størrelsesorden har ikke før været helt inde ved Taseraarsuk.

- *Det bør derfor være et krav, at der foreligger en opdateret søopmåling af fjorden og relevante søkort er tilgængelige for brug før skibe begynder at betjene Isua projektet.*

Ifølge rapporten bør der anlægges en midtfarvandsbøje 1-2 sømil fra havnen i Taseraarsuk. Denne vil fungere som påstigningsstation for en lods. Det fremgår ikke tydeligt af rapporten på hvilken strækning lodsens vil være om bord og om det er et krav, at skibene skal have en lods ombord.

- *LM bedes oplyse hvorvidt alle (eller hvilke) skibe til og fra Isua projektet der forventes at have en lods ombord og på hvilken strækning lodsens vil være om bord?*

Indførelsen af ikke-hjemmehørende arter til nye marine områder med skibes ballastvand er en af de største økologiske trusler mod verdens have (s. 68). Det må formodes, at i et følsomt Arktisk økosystem, som Godthåbsfjorden er en del af, kan indførelsen af sådanne fremmede arter have katastrofale økologiske følger.

- *Det bør derfor være et krav til fartøjer, der anløber havnen i Taseraarsuk, at de følger reglerne fra the International Convention for the Control and Management of Ships' Ballast Water and Sediments (BWM) for at minimere risikoen for indførelse af ikke-hjemmehørende arter.*

I rapporten Undersøgelse af sejladsikkerhed nævnes det på s. 72, at Orbicons rapport om vurdering af risici, virkninger og afværgeforanstaltninger af utilsigtede udslip af kulbrinter er vedhæftet undersøgelsen af sejladsikkerhed som Annex H. Et par sætninger længere nede fremgår det, at de vigtigste konklusioner fra Appendix H er rapporteret i indeværende rapport. Det fremgår ikke klart hvorvidt Annex H og Appendix H dækker over det samme dokument, selvom dette dog formodes. Dette dokument er imidlertid ikke vedhæftet rapporten om sejladsikkerhed og er ej heller at finde på

Naalakkersuisut's høringsportal på hjemmesiden. Så vigtigt et dokument bør være offentligt tilgængeligt og ligetil at lokalisere.

Af afsnit 10.5 'Vurdering af risici og mulige virkninger af kulbrinte udslip på grund af skibsfart i løbet af driftsfasen' fremgår det, at betydelige mængder af brændstof og kemikalier vil blive transporteret til Taseraarsuk hvert år i store tankskibe og andre fartøjer. Rapporten vurderer, at risikoen for olieudslip og en kemisk ulykke er lav. Men at hvis sådan en ulykke måtte indtræffe kan konsekvenserne for livet i fjorden være meget alvorlige og genoprettelse af levevilkår være langsigtede. Rapporten nævner, at forholdsregler og afværgeforanstaltninger bør implementeres og at det er vigtigt at have effektive beredskabsplaner på plads.

- *Hvilke internationale og nationale regler tager LM i betragtning? Følgende internationale aftaler er relevante for sikkerhed i Grønlandske farvande: SOLAS, MARPOL og OSPAR konventionen, samt London konventionen og OPRC 90. Selvom OSPAR konventionen ikke er direkte gældende for Grønlands vestkyst, så bliver OSPAR's standarder og krav stadig betragtet som god praksis.*
- *Såfremt et vandkraftværk etableres if. Isua projektet vil transporten af store mængder brændstof gennem fjorden minimeres betydeligt, hvilket vi anser for ønskeligt og et sigte der bør stræbes at opnå.*

6. Fyringsolie til skibene

Skibstrafikken til og fra Isua projektet vil medføre en øget udledning fra brændstofforbrænding i Godthåbsfjorden. Primære udledninger er kønrøg (fine sodpartikler af kulstof og andre stoffer), NO_x, SO₂, partikler af organisk stof og CO₂. Partiklerne anses i rapporten som at ville forårsage en regional forurening frem for en lokal forurening.

Undersøgelser og konklusioner i rapporten er sket på baggrund af gældende grønlandske og danske regler for skibsfart, og der er bl.a. lagt til grund, at svær fyringsolie vil blive anvendt som brændstof i skibene. IMO har dog for nylig skærpet reglerne, så den svære fyringsolie nu ikke må anvendes til skibsfart i Antarktis. Lignende skærper for skibsfart i Arktis er på vej, som vil betyde mindre mængder af forbrændingsgasserne og derved mindre påvirkning af miljøet. Dette vil også mindske frigivelsen af sod fra eventuel afbrænding; noget som for nyligt er blevet prioriteret som et vigtigt område at reducere i Arktisk Råd regi.

- *Den lette fyringsolie bør prioriteres frem for den tunge som brændstof for skibene i Isua projektet, hvorved Grønland bliver forgangland i Arktis for dette tiltag. Dette bør ligeledes gælde for tredjeparts-skibe tilknyttet projektet.*

7. Spildevandsrensning og kemikalieudslip

Minimum grænseværdier for kemikalier og spildevandsrensning bør følge europæiske standarder, eller endda strengere krav, da der her opereres i et sårbart Arktisk miljø. Et miljø som kan have sværere ved at komme sig ovenpå stress og katastrofer end det er tilfældet for andre miljøer. ICC Grønland og WWF Verdensnaturfonden tilslutter sig DCE/GINR's kommentarer om øko-toksikologiske

test på spildevand fra pipeline og tailings, inklusiv løbende målinger samt kravet om fuldstændige detaljer om indhold i reagenser og kemikalier.

Det nævnes i materialet, at pipelines vil blive udstyret med temperatur- og tryksensitive kontrolsystemer for at kunne opdage udslip. Der nævnes erfaringer med lignende systemer i Alaska, men erfaringer fra ICC Alaska fortæller, at tekniske systemer som disse ikke er ufejlbare, og at udslip er gået upåagtet hen pga. manglende fysisk kontrol. ICC Grønland og WWF Verdensnaturfonden anbefaler derfor, at pipelines kontrolleres med jævne mellemrum uanset om kontrolsystemerne melder uregelmæssigheder eller ej.

8. Beredskab

Beredskabsplaner skal naturligvis følge fastsatte nationale og internationale standarder og anbefalinger. Derudover bør beredskabsplaner følge principper om åbenhed og gennemsigtighed med et absolut minimum af information udstreget, så planerne kan vurderes af uafhængige tredjeparter. Danmark har tilsluttet sig Århus konventionen, og selvom Grønland indtil videre er undtaget heraf, anbefaler ICC Grønland og WWF Verdensnaturfonden at konventionen følges som god praksis.

9. Nedlukning

Det er af stor vigtighed, at der fokuseres på miljømæssige, sociale og økonomiske konsekvenser af en minelukning. Mens investeringsselskabet muligvis skal bære nogle midlertidige økonomiske konsekvenser vil miljøet og samfundet skulle bære permanente konsekvenser. Internationalt er der forskelle på kravene til nedlukningsprocedurer, men når der som her tilstræbes "best practices" bør man leve op til de strengeste regler man kan finde fra andre steder, i f.eks. Ecuador stilles der krav til planer for vandrensning, revegetering, behandling af restprodukter og forvaltning af flora og fauna (Garcia 2008)*.

Mens der gøres rede for afbødeforanstaltninger i forbindelse med nedlukning i forhold til miljøet, mangler der en redegørelse for afbødeforanstaltninger i forhold til økonomiske og samfundsmæssige konsekvenser af en nedlukning, f.eks. ved tab af arbejdspladser inden for en kort periode, samt tab af indkomst.

REFERENCE

* Garcia, D. H. 2008. Overview of International Mine Closure Guidelines. American Institute of Professional Geologists, s. 1-9.

Nuuk og København, 19. oktober 2012

Høringsvar vedr. London Mining/ Isua projektet på baggrund af VSB rapport fra Grontmij A/S, juli 2012

Generelle kommentarer

Rapporten Vurdering af Samfundsmæssig Bæredygtighed for Isua jernmalmprojekter for London Mining Greenland A/S indeholder en omfattende beskrivelse af det grønlandske samfund med fokus på Nuuk og Kapisillit. Generelt er der tale om en ganske omfattende rapport, der beskriver mange forskelligartede aspekter af det grønlandske samfund, herunder befolkningens sammensætning, uddannelse, arbejdsliv men også beskriver civilsamfundet.

VSB rapporten er skrevet i et sprog, der er let forståeligt, men man kunne have arbejdet mere med strukturen i rapporten for at fremme læsevenligheden. Rapportens omfang er 327 sider, men man skal om på side 118 før man præsenteres for den første egentlige analyse af projektets samfundsmæssige bæredygtighed. Og man skal som læser helt om på side 191 før end en plan for håndtering af konsekvenserne af projektet præsenteres. Den indledende beskrivelse af det grønlandske samfund kunne man have kortet betragteligt og meget kunne være lagt til rapporten som bilag.

Rapporten giver et billede af mange aspekter af det grønlandske samfund, men skæmmes af en uklar og varierende brug af terminologi og stavemåder. Desuden er der i rapporten enkelte fejl, som man burde have rettet ved revisionen af rapporten i juni 2012.

Nedenfor følger kommentarer til et udvalg af VSB rapportens afsnit

4. VSB metodik

Metoden bag studiet er præsenteret på bare 4 sider, hvor hovedvægten er lagt på at beskrive indsamlingen af de data, der ligger til grund for rapporten. For læseren er det ikke entydigt hvorledes analysen gennemføres og hvordan man når frem til de konklusioner, der præsenteres i afsnit 6.

5. Samfundsmæssige og økonomiske baggrundsbetingelser

Formålet med afsnittet er at give en bred introduktion til det grønlandske samfund, herunder til demografi, økonomi og samfundsofbygning. Afsnittet indeholder en stor mængde af informationer og man kunne med fordel have kortet afsnittet lidt og vedlagt nogle af figurerne i et bilag til rapporten. Igennem afsnittet er der et mindre antal uklarheder og fejl, som man burde have rettet ved revisionen i sommeren 2012:

- Beskrivelsen af den lovgivende og udøvende magt er uklar og der savnes konsistens i brugen af terminologi. Efter Selvstyreloven er den lovgivende magt Inatsisartut og den udøvende Naalakkersuisut, men i teksten henvises til både "regeringen" og "landsstyreformanden".
- I samme afsnit er en oversigt over civilsamfundsorganisationer. I denne savnes Nuup Kangerluata Ikinngutai/ Nuuk Fjordens Venner, der er meget aktive i debatten om netop London Mining projektet.
- I afsnit om folkesundheden i Grønland angives i et afsnit om kriminalitet og vold (afsnit 5.7.3.4) ukorrekte oplysninger om organiseringen af retsvæsnen i Grønland. Ifølge Domstolsstyrelsen består retsvæsnen i Grønland af 18 kredsretter, Retten i Grønland samt Grønlands Landsret.
- Afsnit om salg af fisk og fangst dyr ved brættet er skrevet før januar 2011. Teksten burde være revideret inden offentliggørelse.

VSB rapporten indeholder også et afsnit om det grønlandske folks relationer til det internationale samfund (5.8.3). Afsnittet sætter fokus på en ganske relevant problemstilling – afhængigheden af tilkaldt arbejdskraft og de konsekvenser dette har for både lønniveauet, opbygning af kapacitet mv. I VSB rapporten beskrives dette, lidt unuanceret, som en kamp mod tilstrømningen af udenlandsk arbejdskraft. Hermed får man udtrykt, at det grønlandske samfund ønsker at lukke sig imod omverden. Snarere end en kamp er der tale om en udfordring ift. uddannelse og opkvalificering af den grønlandske arbejdsstyrke, hvilket de grønlandske politikere også har sat fokus på.

6. Vurdering af samfundsmæssig bæredygtighed

Økonomi og beskæftigelse

Området økonomi og beskæftigelse er et af de områder, hvor VSB rapporten peger på, at projektet vil have de vigtigste fordele og muligheder for det grønlandske samfund.

I anlægsfasen er forventningen at under 10 pct. vil få jobs direkte knyttet til projektet, mens man i driftsfasen opererer med et spænd på 20-55 pct. lokal arbejdskraft. Afsnittet indeholder gode forslag til, hvorledes London Mining kan maksimere brugen af lokal arbejdskraft. Meget vægt er lagt på initiativer, der kan styrke rekrutteringen til virksomheden, men man også udvikle strategier til fastholdelse af medarbejderne.

For det grønlandske samfund er det afgørende, at man søger at maksimere brugen af lokal arbejdskraft, men i lige så høj grad at man sørger for at invitere grønlandske virksomheder til at deltage i del-entrepriser vedr. projektet. En række forslag er beskrevet i rapporten, men det er afgørende at man stiller målbare krav hertil også.

Virkningen på de traditionelle levevilkår i både anlægsfasen og driftsfasen vurderes i VSB rapporten som lav. Vurderingen bygger på, at erhvervs- og fritidsfangere vil søge til nye områder hvor der er færre forstyrrelser af dyrelivet. Alligevel udtrykker fangere i området stor bekymring for konsekvenserne af jernminen for deres brug af området. Det er en relevant bekymring, da der ingen sikkerhed er for, at udbyttet i de nye jagtområder vil være det samme som i det område, der nu

forstyrres af projektet. Og der er ingen vurdering af de langsigtede konsekvenser af forstyrrelserne for jagten.

Det er afgørende, at der etableres en grundig monitoring af dyrelivet i området, og at fiskere og fangere inviteres til at deltage mest muligt i dette arbejde.

Offentlige ydelser og udviklingsplaner

Hvis projektet gennemføres vil det ifølge VSB rapporten skabe et betydeligt pres på de offentlige ydelser i Nuuk, herunder et øget pres på administrationen, et øget behov for boliger og et behov for at udvide kapaciteten til håndtering af affald. I samarbejde med Kommuneqarfik Sermersooq bør man også se nærmere på spildevandsproblematikken, herunder kapacitet i det nuværende kloaksystem samt muligheder for at etablere en rensning af spildevandet inden det udledes til fjorden og bugten.

Desuden bemærkes det, at VSB rapportens afsnit om offentlige ydelser og udviklingsplaner ikke behandler de forventede konsekvenser af projektet på byens dagsinstitutioner, skoler mv.